

IKAR

HÅKAN NESSER

HRANA

PARTIA ŠACHU, V KTOREJ MÔŽE BYŤ KAŽDÝ ŤAH POSLEDNÝ

HÅKAN NESSER

HIRANA

Preložili Lenka Kočišová
a Zuzana Inczingerová

IKAR

Håkan Nesser
BORKMANN'S PUNKT

Copyright © Håkan Nesser, 1994
First published by Albert Bonniers Förlag, Stockholm, Sweden
Published in the Slovak language by arrangement
with Bonnier Rights, Stockholm, Sweden
and Kristin Olson Literary Agency s.r.o, Czech Republic.
Translation © 2021 by Lenka Kočíšová and Zuzana Inczingerová
Jacket design © 2021 by Barbara Baloghová
Slovak edition © 2021 by IKAR, a.s.

ISBN 978-80-551-8078-6

Venujem Sanne a Johannesovi

Nevyhnutnosť nikdy nemožno považovať za dôvod
ani za ospravedlnenie. Iba za pohnútku.

C. W. Wundermaas
policajný inšpektor vo výslužbe

I

31. august – 10. september

I

KEBY ERNST SIMMEL tušil, že sa čoskoro stane Hrdlorezovou druhou obeťou, pravdepodobne by si v bare Blå Skeppet doprial niekoľko ďalších drinkov.

Nateraz sa však uspokojil s koňakom ku káve a s riedenou whisky pri bare, kým sa neúspešne, a vlastne bez väčšej námahy pokúšal nadviazať očný kontakt s blondínou sediacou v rohu oproti. Zrejme jedna z nových zamestnankýň v konzervárni. Ešte ju tu nevidel, to bolo isté, lebo stále mal aký-taký prehľad.

Napravo od neho sedel Herman Schalke, naoko ponorený do čítania novín *de Journaal*, zároveň sa však pokúšal vzbudiť uňho záujem o víkendový výlet do Kaliningradu alebo o niečo podobné. A keby sa niekto pokúšal zosumariť tento večer, dospel by k nevyvrátiteľnému záveru, že Schalke bol posledný, kto sa so Simmelom zhováral.

Teda za predpokladu, že s ním Hrdlorez nepotreboval niečo prediskutovať predtým, než ho zavraždil. To bolo však nanajvýš nepravdepodobné, lebo trajektória, podobne ako pri prvej obeti, naznačovala, že úder prišiel zozadu a mieril šikmo nadol. O rozhovore nemohlo byť reči.

„Ach!“ zvolal Simmel a vyprázdnil obsah pohára. „Najvyšší čas pobrať sa domov k žene.“

Schalke si uvedomoval, že sa ho márne pokúšal odhovoriť od odchodu, a to niekoľkokrát. Zdôraznil, že je iba jedenásť hodín a noc je ešte mladá, Simmel bol však neoblomný.

Presne tak, neoblomný. Zoskočil z barovej stoličky. Napravil si okuliare a prehrabol si žalostne riedke vlasy začesané na stranu, akoby tým chcel niekoho oklamať. Čosi zamrmlal a odišiel. Posledné, čo Schalke videl, bol Simmelov biely chrbát vo dverách, váhajúci, ktorým smerom sa pobrať.

Keď sa však nad tým človek zamyslí, pôsobilo to nanajvyš zvláštne. Simmel predsa musel vedieť, ktorým smerom sa ide domov.

Možno tam len chvíľu postával, aby sa nadýchal čerstvého vzduchu. Bol teplý deň, leto sa ešte neskončilo a večery sa niesli v duchu ťaživej plnosti, ktorú vo vzduchu zanechalo niekoľko slnečných mesiacov. Zanechali a vylepšili.

Niekoľko by mohol tvrdiť, že takéto noci sú stvorené na to, aby ich ľudia vychutnávali po dúškoch.

Vlastne to vôbec nebol zlý posledný večer, ktorý si mohol vziať na onen svet, keby sa na to dalo pozeráť z tohto uhla pohľadu. Schalkeho stĺpček v denníku *de Journaal* sa zameriaval skôr na šport a zábavu, no keďže bol svedkom, ktorý videl obeť nažive ako posledný, dovolil si preto napísať nekrológ venovaný nečakanej smrti riaditeľa realitnej agentúry. Pilier spoločnosti, dalo by sa povedať, ktorý sa nedávno vrátil do rodného mesta, niekoľko rokov života strávil v zahraničí (na španielskom pobreží zaliatom slnkom,

kde pobýval s rovnako zmýšľajúcimi daňovníkmi, niečo také sa však nemuselo v danej súvislosti spomínať), zanechal po sebe manželku a dve dospelé deti, zomrel v najlepšom veku päťdesiatosem rokov.

Otvoril dvere a omráčil ho večerný vzduch, preto zostal stáť vo dverách a váhal. Čo keby sa prešiel okolo námestia Fisktorget a zašiel dolu k prístavu? Čo by robil doma tak skoro? V mysli sa mu vynoril obraz Gretinho zavalitého tela, takmer cítil presladený vzduch v spálni, preto sa rozhodol pre kratšiu prechádzku. Celkom krátku. Aj tak nemal nič lepšie na práci a vlhký teplý večerný vzduch by mohol byť hodný vynaloženého úsilia.

Prešiel cez ulicu Langvej a zabočil smerom ku kostolu Bungeskirke. V rovnakej chvíli vystúpil z tieňa vrah, ktorý sa dovtedy ukrýval v temnote pod lipami v Leisnerparken a pustil sa za ním. Potichu a obozretne, v bezpečnej vzdialenosti, s gumenými podrážkami na topánkach. Bol to jeho tretí pokus tento večer, napriek tomu nebol netrepezlivý. Vedel, do čoho sa pustil, a posledné, čo v danej situácii potreboval, bolo, aby sa zbytočne unáhlil.

Simmel kráčal ďalej po ulici Hoistraat a schádzal po schodoch k prístavu. Pri Fisktorget trochu spomalil. S opatrnosťou našľapoval po vyľudnenej štrkovej ceste a mieril k hale Saluhallen. Pred uličkou Dooms gränd postávali a zhovárali sa dve ženy, nevenoval im však väčšiu pozornosť. Možno si nevšimol, kto tie ženy sú, možno jeho pozornosť upútalo čosi iné. A možno sa o ne jednoducho nezaujímal. Na móle na chvíľu zastal, a kým vychutnával cigaretu, pozoroval zahraničné lode pohojdávajúce sa na

vodnej hladine. Aj vrah si doprial cigaretu, ukrytý v tieni skladiska na opačnej strane ulice Esplanaden. Dlaňou si cigaretu starostlivo chránil, aby ho neprezradila žiara horiaceho konca, no ani na sekundu nespustil svoju obeť z očí.

Keď Simmel zahodil ohorok do vody a pobral sa do parku, vrah pochopil, že sa to stane dnes večer. Cesta cez park bola dlhá asi len tristo metrov a pomyselne oddeľovala ulicu Esplanaden od relatívne modernej mestskej štvrte Rikken, kde býval Simmel. Táto promenáda bola dobre osvetlená, no letné večierky a nočné aktivity vyradili z prevádzky nejednu pouličnú lampu, takže tristo metrová cesta mohla byť aj nekonečne dlhá. Keď Simmel začul za sebou mäkké kroky, neprešiel viac ako päťdesiat metrov a obklopila ho nepreniknuteľná tma.

Teplá a plná prísľubov, no nepreniknuteľná. Pravdepodobne sa ani nestihol báť. A ak áno, stalo sa to v stotínach poslednej sekundy. Ostrie čepele mu preniklo do tela zozadu kdesi medzi druhým a štvrtým stavcom. Šikmým pohybom rozseklo tretí stavec na dve časti a jedným pohybom prerezalo hrdlo a tepnu. Keby vrah viedol čepeľ o niekoľko centimetrov hlbšie, pravdepodobne by oddelil hlavu od tela. Vizualný efekt by bol určite ohromujúci, nemal by však nijaký vplyv na výsledok.

Ernst Simmel bol mŕtvy skôr, než sa zrútil na zem. Tvárou sa zaboril do štrku, okuliare sa roztrieštili na márne kúsky a on tak utrpel ešte niekoľko sekundárnych zranení. Krv striekala z prerezaného hrdla, a keď vrah opatrne odťahol nehybné telo do kríkov, stále počul slabé bublanie. Čupol si, potichu počkal, kým okolo prejde skupinka pia-

tich tínedžerov, až potom utrel zakrvavenú čepeľ do trávy a pobral sa späť k prístavu.

O dvadsať minút sedel za kuchynským stolom, upíjal si horúceho čaju a počúval, ako sa vaňa pomaly plní vodou. Keby tu s ním bola jeho žena, určite by sa spýtala, či má za sebou náročný deň a či je veľmi unavený.

Ani nie, odpovedal by. Trvá to trocha dlhšie, no všetko postupuje podľa plánu.

To je dobre, miláčik, odvetila by. Pristúpila by k nemu a položila mu ruku na plece. To je dobre...

Bez slova prikývol a zdvihol šálku k ústam.

2

PLÁŽ AKOBY NEMALA konca-kraja.

Nekonečná a nemenná. Sivé, pokojné more pod ble-
dým nebom. Vlhký a tuhý piesok pri vode, kde sa môže
vznášať v tempe prílivu a odlivu. Suchý, bielosivý piesok pri
vzdialenejšom okraji pláže, tam, kde už rastie tráva a vet-
rom ošľahané kríky. Kdesi v diaľke, nad lúkami posypaný-
mi soľou, krúžili vtáky a zaplňali ovzdušie temným škrie-
kaním.

Van Veeteren sa pozrel na hodinky a zastal. Na okamih
zaváhal. Aj napriek hmle rozoznával vzdialenú kostolnú
vežu v s'Greijvine. Keby pokračoval v ceste, trvalo by mu
prinajmenšom hodinu, kým by si mohol sadnúť a vychut-
nať vychladené pivo v kaviarni na námestí.

Možno by to stálo za námahu, no keď už raz zastal, ne-
bolo jednoduché prehovoriť ho, aby znova vyrazil na ces-
tu. Boli tri hodiny. Odišiel po obede, alebo po raňajkách,
to závisí od uhla pohľadu. Okolo jednej, kedykoľvek, po
ďalšej noci, keď sa pobral do postele zavčasu, no spánok
prišiel až v neskorých ranných hodinách. Ťažko povedať,
čo vyvolávalo jeho vnútorný nepokoj. Ležal v tmavej dvoj-

lôžkovej posteli, prehadzoval sa z boka na bok, až kým sa do izby nevkradol úsvit nového dňa. Áno, ťažko povedať.

Začal sa tretí týždeň dovolenky, podľa jeho názoru veľmi dlhej, nie, nezvyčajne dlhej, ale každým ďalším dňom sa jeho vnútorné hodiny posunuli o nejaký čas dopredu. O štyri dni znova nastúpi do práce a mal neurčitý pocit, že nie v najlepšej forme. Hoci nerobil nič iné, iba odpočíval. Vylihoval na pláži s knihou v ruke. Vysedával v kaviarni tamto v s'Grejvine alebo o niečo bližšie v mestečku Hellen-sraut. Prechádzal sa hore-dole po tejto nekonečnej pláži.

Prvý týždeň strávený tu s Erichom bola chyba, obaja si to uvedomili ešte v prvý deň, dohoda sa však nedala zmeniť len tak. Pripustku mu udelili za presne stanovených podmienok – otec nesie zodpovednosť za syna a má za úlohu dohliadať naňho a nepustiť ho z pobrežnej oblasti. Do konca trestu mu zostávalo ešte desať mesiacov, a tento výlet strávený na slobode zanechal mnoho nevy-povedaného.

Zahľadel sa na more. Aj dnes bolo nepochopiteľne pokojné, rovnako ako celý uplynulý týždeň. Akoby ho nič nedokázalo rozbúriť, dokonca ani vietor. Vlny, ktoré sa pomaly vinuli k brehu, vyzerali, akoby týmto pohybom žili celú večnosť, bez života či nádeje.

Toto nie je moje more, pomyslel si Van Veeteren. Posledné júlové týždne v práci sa tešil na tieto dni s Erichom. A teraz sa nevedel dočkať, až sa skončia, aby mal znova pokoj. Po dvanástich dňoch a nociach strávených v absolútnej samote túžil iba po tom, aby sa znova ponoril do práce.

Čo ak to nie je také jednoduché? Čo ak je to iba mier-na verzia skutočnej otázky – rozmýšľal o tom, že v živo-

te existuje bod, a keď ho človek prekročí, netúži už po ničom, iba po tom, aby sa dostal ďalej. Preč. Túži po konci, završení, nie však po novom začiatku. Podobne ako cesta, na ktorej sa radosť vytráca rovnakým tempom, akým sa ľudia vzdávajú od začiatku, a čím väčšími sa približujú k cieľu, tým viac sa ich zmocňuje zatrpknutosť.

Preč, pomyslel si. Ukončiť to. Pochovať.

Tomuto sa vraví úpadok. Našťastie, sú aj iné moria.

Povzdychol si a vyzliekol si sveter. Prehodil si ho cez plecia a vykročil späť. Šiel proti vetru a cesta domov mu potrvá o niečo dlhšie. Chcel si užiť aspoň pokojný večer. Čakalo ho vypratávanie a upratovanie domu, musel vyprázdniť chladničku, odpojiť telefónnu linku. Plánoval odísť na druhý deň ráno. Nemal dôvod odsúvať odchod.

Kopol do prázdnej plastovej fľaše, ktorú niekto pohodil na pláži. *Zajtra je jeseň*, pomyslel si.

Zvonenie telefónu počul už vonku pri bránke. Jeho pohyby sa automaticky spomalili – pretiahol krok, pohrával sa s kľúčmi, len aby telefón prestal zvonit' skôr, ako vojde dnu. Zbytočne. Neutíchajúce zvonenie narúšalo pokoj a ticho. Zdvihol teda slúchadlo.

„Áno?“

„Van Veeteren?“

„To závisí od toho, kto a prečo mi volá.“

„Haha. To som ja, Hiller. Ako sa máte?“

Van Veeteren potlačil náhly impulz položiť.

„Výborne, ďakujem za opýtanie. Domnieval som sa, že dovolenku čerpám až do pondelka, ale...“

„Presne tak! Napadlo mi, že budete potrebovať ešte zopár dní navyše.“

Van Veeteren mlčal.

„Keby ste mohli, zostali by ste pravdepodobne na pobreží, alebo sa mýlim?“

Mlčal.

„Týždeň navyše, napríklad? Haló?“

„Pán riaditeľ, čo keby ste prešli k jadru veci,“ odvetil Van Veeteren.

Hiller predstieral záchvat kašľa a Van Veeteren otrávene zavzdychal.

„Nuž, hm, v Kaalbringene sa objavil nový prípad. Ak sa nemýlim, toto mesto je vzdialené len desať kilometrov od vašej chaty. Neviem, či to tam poznáte. V každom prípade nás prizvali k vyšetrovaniu prípadu.“

„O čo ide?“

„Vražda. Dve obete. Nejaký šialenec popravuje ľudí, odťína im hlavy sekerou. Informujú o tom aj dnešné noviny, ale možno nemáte...“

„Noviny som nečítal už tri týždne,“ prerušil ho Van Veeteren.

„Posledná, teda druhá vražda, sa stala včera alebo možno predvčerom. Posielame tam posily, a keďže vy ste neďaleko, tak...“

„Vďaka.“

„Vezmite si to zatiaľ na starosť. Budúci týždeň tam pošlem Reinharta alebo Münstera, ak to dovtedy náhodou nevyriešite sám.“

„Kto je policajný riaditeľ? Myslím v Kaalbringene.“

Hiller si znova odkašľal.

„Volá sa Bausen. Asi ho nepoznáte. Má mesiac do odchodu do dôchodku a nie je dvakrát nadšený, že mu práve teraz prischol tento prípad.“

„Zvláštne,“ zamyslel sa Van Veeteren.

„Predpokladám, že sa vydáte na cestu zajtra ráno,“ vyhlásil Hiller. „Ušetríte si tak cestu sem. Ozaj, aká je voda, dá sa kúpať?“

„Ležím na pláži a plahočím sa vo vode celé dni.“

„Aha, haha. Dobre, tak im dám vedieť, že prídete zajtra popoludní. Súhlasíte?“

„Chcem Münstera,“ vyhlásil Van Veeteren namiesto odpovede.

„Ak to budem vedieť zariadiť,“ odvetil Hiller.

Van Veeteren zložil. Chvíľu ešte nehybne stál a škúľil na pevnú linku, až potom odpojil kábel. Zrazu si uvedomil, že zabudol nakúpiť potraviny. Dočerta!

Prečo mu to vlastne teraz napadlo? Vôbec nebol hladný, muselo to teda súvisieť s Hillerom. Otvoril chladničku a vybral z nej vychladené pivo. Vyšiel na terasu a sadol si do kresla.

Vrah so sekerou?

Otvoril plechovku a vylial jej obsah do vysokého pohára. Uvažoval o tom, či počas svojej kariéry narazil na prípad, pri ktorom by mal do činenia s týmto nezvyčajným vražedným nástrojom. Policajtom bol tridsať rokov, možno aj dlhšie, no nech rozmýšľal, ako chcel, nevylovil z hlbín pamäti jedinú spomienku na vraha so sekerou.

Asi už bolo načas, pomyslel si a zdvihol pohár k ústam.

3

„PANI SIMMELOVÁ?“

Plnoštíhla pani otvorila dvere dokorán.

„Nech sa páči.“

Beate Moerková prekročila prah dverí a pokúšala sa tváriť zúčastnene. Podala svoj tenký kabát pani Simmelovej, ktorá ho starostlivo zavesila na vešiak v hale. Prešla ďalej do domu, kráčala pred ňou a nervózne si poťahovala priliehavé čierne šaty, ktoré určite nosila už niekoľko rokov. V obývačke na stolíku z dymového skla čakala káva a po oboch stranách stolíka stáli robustné kožené pohovky. Pani Simmelová klesla na jednu z nich.

„Takže vy ste policajtká?“

Beate Moerková sa usadila na druhej pohovke a odložila spis nabok. Na podobné otázky bola zvyknutá. Takmer ich očakávala, akoby ľudia ešte stále mali problém akceptovať ženy v policajnej uniforme. Nie všetci však chápali, že ich prácu nevyhnutne nedefinuje nosenie uniformy. Že je možné, aby chodili oblečené v civile, odeté do pekných šiat, a zároveň si dokázali plniť pracovné povinnosti na sto percent.

Alebo bol výsluch žien o niečo náročnejší. Muži sa sprvu zdráhali, no nakoniec sa vždy otvorili. Ženy mali tendenciu prejsť priamo k meritu veci, no zároveň pôsobiť rezervovane. Nahovárala si, že pani Simmelová nepôsobí ako ťažký oriešok. Sedela na pohovke a prerývane dýchala. Korpulentná dáma s neforemnou postavou, s uplakanými a bezradnými očami.

„Áno, som policajná inšpektorka. Volám sa Beate Moerková. Ospravedlňujem sa za to, že vás musím vypočuť tak krátko po tom, ako... Ste tu sama?“

„So sestrou,“ odvetila pani Simmelová. „Musela si ísť len niečo vybaviť.“

Beate Moerková prikývla a zo spisu vybrala poznámkový blok. Pani Simmelová jej podávala šálku kávy.

„Cukor?“

„Nie, ďakujem. Mohli by ste mi porozprávať o tom, čo sa dialo v utorok večer?“

„Už som vám... Včera som všetko povedala nejakému inému policajtovi.“

„Áno, policajnému riaditeľovi Bausenovi. Rada by som vás však poprosila, aby ste sa mi to pokúsili zopakovať.“

„Nerozumiem prečo. Nič zvláštne sa v ten deň nestalo.“

„Vypovedali ste, že váš muž odišiel z domu okolo ôsmej večer.“

Pani Simmelová vzlykla, rýchlo sa však ovládla.

„Áno.“

„Prečo?“

„Mal sa stretnúť s obchodným partnerom. Myslím, že v bare Blå Skeppet.“

„Mal vo zvyku uzatvárať tam obchody?“

„Z času na čas. Pracuje... teda pracoval... s nehnuteľnosťami.“

„No váš muž tam sedel sám.“

„Asi neprišiel.“

„Kto?“

„Jeho obchodný partner.“

„Nie, očividne neprišiel. Váš muž sa však nepobral domov, keď jeho obchodný partner neprišiel na stretnutie.“

„Nie... Nie, asi si objednal večeru, keď už bol tam.“

„Nevečeriavali ste spoločne?“

„Nie, nevečerali sme spolu.“

„Viete, kto to bol?“

„Prosím?“

„S kým sa mal váš muž stretnúť?“

„Nie. Nikdy sa nemiešam do obchodných záležitostí svojho muža.“

„Rozumiem.“

Pani Simmelová ukázala na podnos s čokoládovými sušienkami a jednu si vzala.

„Kedy sa mal vrátiť domov?“

„Okolo, áno, okolo polnoci.“

„Ľahli ste si zavčasu?“

„Prečo sa o to všetko zaujímate?“

„Prepáčte mi, pani Simmelová, ale vášho muža niekto zavraždil. Je jednoducho nevyhnutné, aby sme kládli všetky možné otázky. Inak sa nám nemusí podariť dolapíť vraha.“

„Veď ide o jednu a tú istú osobu.“

„Ako to myslíte?“

„Tá istá osoba zabila toho chlapíka, Eggersa, v júni.“

Beate Moerková prikývla.

„Existujú náznaky, ktoré túto teóriu potvrdzujú. Treba však počítať aj s možnosťou, že sa niekto tou vraždou inšpiroval.“

„Inšpiroval?“

„Áno, niekto iný, kto len napodobňuje postup. Človek nikdy nevie, pani Simmelová.“

Pani Simmelová prehltna a odhryzla si z ďalšej sušienky.

„Mal váš muž nejakých nepriateľov?“

Pani Simmelová pokrútila hlavou.

„Známych?“

„Áno.“

„Obchodných partnerov, s ktorými sa však bližšie nepoznal?“

„Áno, mnohých.“

Beate Moerková si urobila prestávku a uchlipla si kávy. Bola riedená a bez chuti. Keby si do nej pridala dve kocky cukru ako jej hostiteľka, asi by ani neidentifikovala druh nápoja.

„Musím vám položiť,“ pokračovala, „niekoľko otázok, ktoré sa vám možno budú zdať indiskrétné. Dúfam, že chápete vážnosť situácie, a dúfam, že budete pri odpovediach nanajvýš úprimná.“

Pani Simmelová roztrasene položila šálku na podnos.

„Ako by ste charakterizovali svoje manželstvo?“

„Čože?“

„Ako ste spolu vychádzali? Boli ste manželmi tridsať rokov, ak sa nemýlim.“

„Tridsaťdva.“

„Tridsaťdva rokov, správne. Vaše deti sa už odsťahovali z rodičovského domu. Boli ste často v styku?“